

МІЖНАРОДНІ ІНВЕСТИЦІЇ У «ЗЕЛЕНІ» ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ФОРМУВАННЯ ЕКОБЕЗПЕЧНОГО СЕРЕДОВИЩА

В умовах інтенсифікації глобальних екологічних ризиків, зокрема зміни клімату, деградації природних екосистем та виснаження ресурсного потенціалу, забезпечення екологічної безпеки набуває статусу стратегічного пріоритету розвитку світового господарства. Імплементация Цілей сталого розвитку (Sustainable Development Goals, SDGs) актуалізує необхідність трансформації економічних систем у напрямі низьковуглецевої та ресурсоефективної моделі розвитку [1, с. 45–47; 3, с. 12–15]. У цьому контексті міжнародні інвестиції у «зелені» технології виступають ключовою детермінантою забезпечення екологічної безпеки та структурної модернізації глобальної економіки.

Категорія «міжнародні інвестиції у зелені технології» охоплює транскордонні потоки капіталу, спрямовані на фінансування екологічно орієнтованих секторів, серед яких відновлювана енергетика, енергоефективність, циркулярна економіка, управління відходами, декарбонізація промислового виробництва та розвиток екологічної інфраструктури. Інституційна реалізація таких інвестицій здійснюється через механізми прямих іноземних інвестицій (FDI), «зелених» фінансових інструментів (green bonds, sustainability-linked loans), а також програм міжнародних фінансових організацій [2, с. 30–34; 4, с. 78–82].

Динаміка міжнародних інвестицій у «зелені» технології свідчить про їх зростаючу роль у світовій економіці. За оцінками Міжнародного енергетичного агентства, глобальні інвестиції у чисту енергетику у 2024 році перевищили 1,7 трлн дол. США, що суттєво перевищує обсяги інвестування у традиційні енергетичні ресурси [2, с. 15–18]. Така тенденція відображає зміну інвестиційних пріоритетів у напрямі екологізації економічної діяльності.

Функціональна роль міжнародних «зелених» інвестицій проявляється у кількох взаємопов'язаних вимірах. По-перше, вони забезпечують мобілізацію значних фінансових ресурсів для реалізації капіталомістких інноваційних проектів у сфері енергетичного переходу. По-друге, виступають каналом трансферу технологій і ноу-хау, сприяючи підвищенню екологічної продуктивності факторів виробництва [1, с. 52–55]. По-третє, стимулюють формування нових секторів економіки, інтегрованих у глобальні ланцюги доданої вартості з урахуванням ESG-критеріїв [3, с. 20–23].

Важливу роль у розвитку міжнародних інвестицій відіграє впровадження принципів ESG (Environmental, Social, Governance), які визначають екологічні,

соціальні та управлінські аспекти діяльності компаній. Інвестори дедалі частіше орієнтуються на ці критерії при формуванні інвестиційних портфелів, що сприяє підвищенню рівня відповідального інвестування та екологізації бізнес-процесів [3, с. 25–27].

Інституційне середовище розвитку міжнародних інвестицій у «зелені» технології формується під впливом глобальних кліматичних ініціатив та діяльності міжнародних організацій. Зокрема, Паризька кліматична угода визначає стратегічні орієнтири щодо скорочення викидів парникових газів та переходу до сталого розвитку. Водночас такі інституції, як Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Європейський банк реконструкції та розвитку, забезпечують фінансову підтримку та сприяють зниженню інвестиційних ризиків [1, с. 60–63; 6, с. 14–18].

Разом із тим ефективність залучення міжнародних інвестицій у «зелені» технології обмежується рядом факторів. Серед ключових бар'єрів варто виокремити високий рівень інвестиційних ризиків, значні трансакційні витрати, нестабільність регуляторного середовища, а також асиметрію доступу до фінансових ресурсів між розвиненими країнами та країнами, що розвиваються [4, с. 90–94]. Це зумовлює необхідність формування комплексної державної політики стимулювання «зелених» інвестицій.

До основних інструментів державного регулювання у цій сфері належать податкові пільги, державні субсидії, гарантії для інвесторів, а також розвиток механізмів державно-приватного партнерства. Важливим є створення прозорого та стабільного інституційного середовища, що забезпечує зниження ризиків та підвищення інвестиційної привабливості економіки.

У контексті України залучення міжнародних інвестицій у «зелені» технології є ключовою передумовою забезпечення енергетичної безпеки, структурної трансформації економіки та інтеграції до європейського економічного простору в межах реалізації Європейського зеленого курсу [5, с. 5–9; 8, с. 33–36]. Особливого значення набуває гармонізація національного законодавства з *acquis* ЄС, розвиток відновлюваної енергетики, підвищення енергоефективності та впровадження принципів циркулярної економіки.

Серед перспективних напрямів розвитку слід виділити модернізацію промисловості, розвиток «зеленої» інфраструктури, а також стимулювання інноваційної діяльності у сфері екологічних технологій. Це сприятиме не лише покращенню екологічної ситуації, але й підвищенню конкурентоспроможності національної економіки.

Отже, міжнародні інвестиції у «зелені» технології виступають системоутворюючим фактором формування екобезпечного середовища та досягнення цілей сталого розвитку. Їх ефективне залучення та використання забезпечує поєднання економічного зростання із збереженням довкілля, що є

необхідною умовою довгострокової стабільності та конкурентоспроможності національних економік [1, с. 70–72; 2, с. 50–53; 3, с. 28–30].

Список використаних джерел:

1. *World Bank. World Development Report 2023: Investing in Sustainable Growth.* – Washington, DC, 2023.
2. *International Energy Agency (IEA). World Energy Investment Report 2024.*
3. *OECD. Green Growth Indicators 2023.* – Paris: OECD Publishing, 2023.
4. *UN Environment Programme (UNEP). Global Environment Outlook 2023.*
5. *European Commission. The European Green Deal.* – Brussels, 2019.
6. *IMF. Climate Change and Financial Stability Report, 2023.*
7. *REN21. Renewables Global Status Report 2024.*
8. *Державна служба статистики України. Екологічні показники України, 2024.*